Programa No. 0021 – GÉNESIS 7:1 - 8:13

Imaynalla munasqa kawsaqey kay Sojta kaj t'aqamanta yachakuyta tukuychashaspa repararqanchej Diosqa wakichisqanta mikhuykunata tukuy animalespaj. Chayta aswan yachanapaj ñawirerqanchej Vs. 21-22. Chaypi nin:

[21.]Jinallataj tukuy laya mikhunata tantay, waqaychaytaj qan mikhunaykipaj, jinallataj animales mikhunankupajpis, nispa nerqa Diosqa. [22.]Ajinata Noeqa ruwarqa, Dios imaynatachus payman nisqanman jina. Génesis 6:21-22.

Kaypi reparanchej Noéqa tukuy laya mikhuykunata animalespaj apasqanta. Chantapis mana pisillatachu aparqa ashakhatapuni jallch'anan karqa. Ichachus wakinkunaqa ninkuman manachu chay animalesqa paykunapura mikhunaykukunkuman karqa? Nispa. Manapuni ajinachu karqa. Chaywampis mayqekunachus aychata mikhujkunapis qhepamanqa ovejaspa chawpinpi kallarnqanku mana paykunata mikhuspa. Leompis wacaspis chhallata mikhuspa karqanku. Ajinata paykunaqa kallarqanku.

Kunantaj qallarisunchej kay qanchis kaj t'aqatañataj yachakuyta. Unancharillasumpuni Noéj familiampi chantá animalespi ima. Diospa nisqanman jina chay arcaman yaykusqankumanta. Kay Génesis 7:1. Nin:

[1.]Tata Diosqa Noeta nerqa: Arcaman yaykuy tukuy familiaykiwan, imaraykuchus qanlla allinta kawsanki ñawpaqeypi tukuy kay tiempo runasmanta nisqaqa. Génesis 7:1.

Kunanqa imaraykutaj Noéqa chheqan runa karqarí? Creesqanraykulla cheqan runapaj qhawasqa karqa. Aswan qhepaman Abrampis creesqanraykullataj cheqan runa kallarqataj. Chaymanta Génesis 15:6 **niwanchej:** ***Abrahan creerqa Diospa nisqanta chayraykulla cheqan runapaj qhawasqa karqa*****.** Chayta nin Abrahanmanta. Hebreos libropitaj nillawanchejtaj Noéqa arcata ruwarqa creesqanraykulla. Chay creesqanraykutaj Diosqa salvarqa.

Mayk'ajllapis t'ukurerqankichu, Tata Diosqa chay jina munakuyniyojpuni kasqanta? Diosqa Noéta nerqa: yaykuy arcaman nispa. Jinallatataj Señor

Jesucristopis tukuy runakunata niwanchej. Evangelio San Mateo 11:28 niwanchej; ***noqaman jamuychej tukuy sayk'uasqa, llasa q'epiyoj kajkuna ima, noqataj samarichisqaykichej.*** Kunantaj Génesis 6:17 niwanchej Dios wisq'aykusqanta arcaj punkunta. Chaymanta 8 t'aqapi niwanchej ***Diosqa Noémanta yuyarikusqanta.*** Chayqa manachu allin? Chayqa maychay walejpuni **munasqa kawsaqey**. Diosqa Noémanta qonqapunman karqa. Chantá unaymantaña yuyarikunman karqa. Ay qonqapusqani chay runata Arcaman churasqaymanta nispa. Chaywampis Diosqa mana qonqapunchu, Diosqa yuyarikumpuni runakunamanta, qanmanta chantá noqamanta ima. Payqa juchanchejta pampachan chaymanta manaña ni ujtawan yuyarikunñachu. chayta niwanchej Jeremías 31:34 chaypi.

Kunanqa Noé tukuy familianwan yaykun Arcaman. **Munasqa kawsaqe** Noémanta willayqa, imaynatachus kay pachamanta willa ajinallatataj willawanchej. Qan ñawirerqankichu Diosmanta qhelqasqapi imaynachus qallariymanta kasqanta? Chaywampis runakunaqa wakin wajinata yuyaychakunchej. Wakintaj mana allintapuni. Jinapis tukuy kay pachapi runakunalla yachanchej kay pacha rikhurisqanmanta, chantá chay jatun para Diluvio nisqamanta ima. Chayqa manachu t'ukuchisunki munasqa kawsaqey? Kaypi reparachiwanchej imachus chheqa kasqanta. Sichus kay tukuy imas llulla kanman karqa chayqa? wajina wajinata yuyaychakusunman karqa. Chay tukuywampis allinwan mana allinwan kawsay kasqanrayku chay jatun paraqa jamorqa. Diosmanta qhelqasqa niwanchej chay paraqa uj juicio jina karqa runaj juchanrayku nin; Kunantaj Génesis 7:2 niwanchej:

[2.]Tukuy llimphupaj qhawasqa uywasmanta qhatiykuy qanchis chinasta, orqostawan. Mana llimphupaj qhawasqa kajkunamantarí uj chinatawan, uj orqollatawan qhatiykunki. Génesis

Kaymanta wakin runas maytapuni t'ukunku, imaymana rej yuyaykunata orqhonku. Chaymanta uj yachaysapa runa Dr. Geraldo Rimmer nsutiyoj nisqa: Pichus cheqanta willawajman mil dolaresta qosa nisqa. Wakin runasqa nisqanku sapa uj animalmanta ujlla Noeqa arcaman qhatiykorqa nispa. Wakintaj kay qhelqasqaman jinapuni nisqanku. Dios nerqa sapa uj animalmanta ujta qhatiykunanta. Kay chhijllaypi niwanchej

wakinkunanmantaqa qanchista qhatiykusqanta. chayta aswan ñawpajman ñawirisun. Noéqa wakin animalesmanta qhanchista qhatiykusqa imaraykuchus, chay jatun para pasayta chay sacrificio nisqata, uywa wañuchisqa q'olachisqata Tata Diosman jaywanan karqa. Sichus mana chay llimphupàj qhawasqa animalesta qhatiykunman karqa chayqa. Maymantataj pay chay llimphupaj qhawasqa animalesta tarimunman karqari? Kunanqa yachanchejña imaraykuchus wakin animalesmanta qhanchista qhatiykusqanmantapis. Mayqen animaleschus mana llimphupaj qawasqachu karqanku chaykunamantataj qhatiykorqa iskayta uj orqota, ujta chinata. Phawajkunamantapis llimphupaj qhawasqakunataqa qanchisllatataj qhatiykorqa. Kunantaj aswan yachanapaj ñawirisunchej Vs. 2-7 chaypi nin:

2.Tukuy llimphupaj qhawasqa uywasmanta qhatiykuy qanchis chinasta, orqostawan. Mana llimphupaj qhawasqa kajkunamantarí uj chinatawan, uj orqollatawan qhatiykunki. 3.Jinallataj phawaykachajkunamantapis qanchis chinatawan, qanchis orqostawan apaykunki sapa layamanta, kay pachapi ama chinkanankupaj. Génesis 7:2-3.

Noé Diosman uywa wañuchisqa q'olachinata jaywasqanmantapis karqarajpuni waj uywakuna jallp'api miranankupaj. Jinallataj phawajkunamantapis. Chaymanta sut'inchawanchej.kay 4 chijllayninpi nin:

Noqataj qanchis p'unchaymantawan parachimusaj tawa chunka p'unchayta, tawa chunka tutatawan. Ajinamanta kay pachamanta chinkachisaj tukuy kawsajkuna ruwasqasniyta, nispa nerqa Tata Diosqa. Génesis 7:4.

Chay qhatiykusqanmanta qanchis p'unchayninmanraj paranan karqa, chay p'unchaykunapeqa ashkha runakunachá chay arca punkutaqa takankuman karqa Noé kicharimuwayku nispa. Paykunachus chayman yaykunkuman karqa chayqa Dios paykunatapis salvanman karqa. Chaywampis paykunaqa Diospi creenanku karqa. Chayta astawan yachanapaj sut'inchariwasunchej Vs, 7-9 nin kay jinata.

7.Noetaj arcaman yaykuporqa churisninwan, warminwan, ñojch'asninwan ima, jatun musphay paramanta pakakunankupaj. 8-

9.Jinallataj mikhuna kaj animales, mana mikhuna kaj animalespis, phawajkuna, jallp'a patata qhatatakojkuna ima, Noewan khuska chinawan orqowan, iskay iskaymanta arcaman yaykorqanku, Diosqa Noeman nisqanman jina. Génesis 7:7-9.

Chantá kaypi mana niwanchejchu Noeqa animalesta mask'aspa purimusqanta. Mana chayqa tukuynin animalespuni payman jamorqanku nin . *Génesis 7:10.*nillantaj:

10.Qanchis p'unchayninmantaj yakoqa jallp'ata p'ampayta qallarerqa.
Kaypeqa t'ukuchiwanchej chay jatun paramanta. T'ukuchiwanchej tukuynin runakuna chinkachisqa kasqankumanta. Noétaj tukuy familiawan salvasqa karqanku. chaymanta aswan yachanapaj ñawirillasumpuni chay 11chhijllaytawan kay jinata: nin

11.Chaypacha karqa chunka qanchisniyoj p'unchay iskay kaj killapi. Noetaj karqa sojta pachaj watasniyoj. Chay p'unchaypipuni yuyay chinkay ukhu pacha qocha phullchimorqa, jinallataj cielopi kaj yakupis t'ojyamuspa, musphayta jich'akamorqa. Génesis 7:11.

Astawan ñawirispallapuni Vs. 12 nin:

12.Jallp'a patata paraqa tawa chunka p'unchayta, tawa chunka tutatawan pararqa nispa nin. Génesis 7:12.
Kunanqa ñawirillasumpuni Vs. 16 chaypi

Sapa laya animales chinawan orqowan yaykorqanku, Noeman Dios kamachisqanman jina. Chaymantataj Tata Diosqa arcaj punkunta wisq'aykorqa. Yakutaj karqa jallp'a patapi pachaj phishqa chunkayoj p'unchaykunata. Génesis 7:24.

Kunanqa kay uj tapukuy kay jatun paramanta. Imatataj ninku wakin yachaysapa runakunarí? Chaywampis mana kaymanta anchatapuni ch'ajwasunmanchu. Jinapis yuyaycharinchej pikunachus mana allinta yuyaychakujkunata, chay runamasisqa walej kanman ñawirinanku kay Génesis librota jatun paramanta willashan chayta. Chantá waj p'anqakunapis

kallantaj chaymanta sut'inchanampaj. Chay librokunataj allinta yuyaychariwanchej kay jatun paramantaqa. Kay librokunaqa mana pejpa ruwasqallanchu kashan, mana chayqa allin yachaysapa runakuna chayta qhelqarinku. Wakinkunaqa waj suyukunamanta wakintajrí kikin kay suyunchejmanta ima. Chay qhelqasqakunapeqa sumajmanta sut'inchariwanchej chay jatun paraqa manchay t'ukunapuni kasqanta. Jinallataj reparachiwanchej imaynatachus kunan p'unchaykunapi kawsakushanchej chaymantapis. Chay tukuywampis wakinkunaqa manapuniraj reparakunkuchu imaynatachus kawsahsqankuta. **Munasqa kawsaqe** kay imakunamanta aswan yachanapaj kanshan libros aswan yacharikuyta munajpaj.

Chay librokunaqa allin yachaysapa runakunaj qhelqasqan kashanku. Espíritu Santoj yanapasqan. Nillataj pikunachus Diospa palabranta q'ewisqata yachachinku chaykunajtachu. Chaymanta nispa wakenqa nej kasqanku chay jatun paraqa mana tukuynintachu paramorqa, astawanqa chay t'oqo t'oqosnillanta paramorqa nispa nej kasqanku. Munasqa kawsaqe Diosmanta qhelqasqa niwanchej sumaj sut'imanta, chay paraqa tukuynin kay pachata parasqanta, chantá yaku tukuyninman junt'aykusqanta.

Chay tiempopi runakunaqa ashkhaña karqanku tukuynejpitaj kawsasharqanku. Kikillantaj animaleswampis. Chay jatun para pasaytataj watejmanta runaqa mirayta qallarillasqataj, Noéj ayllunmanta. Chayta Diospa palabranqa sut'inchawanchej. Munasqa uyarej ichapis wakinkunaqa Diospa simi nisqanta qhesachanku. Chaywampis chaymin sut'inchawanchej chay paraqa kasqanta tukuy kay pachapi. Ñawirillasuntaj Vs. 23-24 nin kay jinata.

[23] Noella kawsarqa, pikunachus arcapi karqanku, chaykunawan khuskalla. Chay ujkunaqa tukuyninku wañorqanku: Runas, uywas, phawajkuna, qhatatakoj animales ima. [24] Yakutaj karqa jallp'a patapi pachaj phishqa chunkayoj p'unchaykunata. Génesis 7:23-24.

Pikunataj mana anchatapuni jatumpajchu qhawanku kay jatun paratari? Wakinkunaqa ninku maychus chaylla kasqanta wakintaj manchay t'ukunapaj jina kasqantapuni parlarinku. Wakinkunatajrí Noé tiempopi jina burlata

ruwakuyta munallankutaj. Pikunachus chayjinata parlajkunamanta imanintaj Apóstol Pedrorí? Iskay kaj qhelqapi 3:3-6 nin: ***3 Ñawpajta kayta yachaychej: Qhepa p'unchaykunapi asipayajkuna jamonqanku, aychankoj sajra munayninman jina kawsaspa. 4 Nenqankutaj: Maytaj Cristoj jamusaj nisqanri? Ñawpa tatasniyku wañusqankumantapacha kunankamaqa tukuy ima, qallariypi jina imaynachus karqa, pachallampuni kakushan, nispa. 5 Paykunaqa yachashaspa, mana yachajman tukunku, qonqapunkutaj qallariypi cielopis, kay pachapis Diospa nisqannejta ruwasqa kasqankuta, maypachachus Diosqa kay pachata yaku ukhumanta rikhuricherqa chaypacha. 6 Chay yakullawantaj chaypacha runasqa yakoj p'ampasqan chinkarqanku.***

Pikunachus mana Diospa simi nisqampi imatachus nisqanta kasojkunaqa, mana allin ñawiwanchu qhawanku, nillataj jatumpajchu qhawanku Diospa palabrantaqa. Imaraykuchus allimpuni kashan Diospa palabranta ñawirinanchejqa.

Chayjinamanta tukuychaykushanchej kay qnachis kaj t'aqata, pusaj kaj t'aqaman yaykunanchejpaj. Kay pusaj kaj t'aqapitaj qhawarisunchej, paraqa kitakapun yakupis pisimanta pisi ch'akiyta qallarin. Arcataj Ararat nisqa orqopi qhepakun. Chay para pasayta yakoqa uj phisqa killapi jinapuni ch'akiykusqa. Kunan kay pusaj kaj t'aqapitaj qhawasunchej yakoqa ch'akiykushanña chaymanta. Chaypajtaj ñawirisunchej Génesis 8:1-2. Chaypi nin:

1 Dios yuyarikorqa Noemanta, paywan khuska tukuy animales arcapi kajkunamantawan. Chayrayku wayrachimorqa, chaytaj yakuta ch'akiykucherqa. 2 Yuyay chinkay ukhu qochataj manaña phullchimorqachu, jinallataj janaj pachamanta t'ojyaspa phullchimoj yakupis. Parapis thañiporqa. Génesis 8:1-2.

Manchay walejpuni tata Dios Noémanta yuyarikusqanqa. Noéqa chay arca ukhupi salvasqapuni karqa. Kay t'aqaqa mana imaynatachus para yaku junt'aykusqallanmantachu willawanchej, mana chayqa imanatachu yaku ch'akiykusqanmanta willallawanchejtaj. Diosmanta qhelqasqa niwanchej

wayra rikhurisqanta. Chay para yaku tantakusqanqa, pachaj phisqachunkayoj p'unchayta jinapuni kasqa. (150). Chantá iskay pachaj sojta chunka ujniyoj punchaykunapi jina ch'akinman kasqa. Chaymanta Noéqa uj palomata kacharin yachanampaj ch'akinñachus manarajchus chayta. Vs. 4 nin:

4.Chunka qanchisniyoj p'unchaypi, qanchis kaj killapi arcaqa tiyaykorqa Ararat nisqa orqo pataman. Génesis 8:4.

Phisqa kaj Vs. Nillawanchejtaj:

5.Yakoqa astawanñapuni ch'akiykusharqa. Chunka kaj killaj ñawpaj kaj p'unchaynimpi ñapis rikukorqankuña aswan alto kaj orqospa puntasnin. Génesis 8:5.

Chaymanta Vs 6 sut'inchashallantaj

6.Tawa chunka p'unchaymanta, Noeqa arca ruwasqampi ventanata kicharikamorqa. Génesis 8:6.

Qanchis kaj chhijllayta nin:

7.Kacharerqataj jatun yana qharqañata. Chaytaj kayman jaqayman phawaykacharqa ch'aki jallp'ata mask'aspa; ni mayman tiyaykuyta atispatajrí kutimpullarqataj. Génesis 8:7.

Kaypi reparashanchej Noéqa chay palomasta kachasqasninta qhawashan mayladomantachus chayamonqanku chayta. Ñawirillasumpuni Vs. 8-13 nillantaj kayjinata:

8.Chantá Noeqa uj palomatañataj kacharerqa, jallp'a rikhurinñachus manarajchus, chayta yachanampaj. 9.Palomapis kutirimpullarqataj arcaman, imaraykuchus manarajpuni jallp'ata tarerqachu chayman tiyaykunampaj; jallp'aqa yakuwan p'ampasqallaraj karqa. Noeqa makinta jaywarerqa ventanamanta, paloma makinman tiyaykojtintaj, payqa arca ukhuman apaykorqa.10.Noeqa suyakorqa qanchis p'unchaytawan;

chaymanta ujtawan kacharillarqataj palomata. [11]Chharpuyaykushajtinña, palomaqa Noeman kutimporqa, uj q'omer olivo laqhe achurisqa. Ajinamanta Noeqa yacharqa yakoqa ch'akiykushasqantaña. [12]Chaymanta qanchis p'unchaytawanraj suyallarqataj. Chaymantaraj palomata ujtawan kacharillarqataj, palomarí manaña chay kutipi Noeman kutimporqachu.[13]Chaypacha Noeqa sojta pachaj ujniyoj watasniyojña karqa, yakutaj tukuynin ch'akiykaporqa. Chay karqa ñawpaj kaj p'unchay, ñawpaj kaj killapi. Noeqa arcaj patanta qhatararqa; qhawarejtintaj, jallp'aqa ch'akiña karqa. Génesis 8:8-13.

Kawsaqekuna, kaypi unancharisqanchejman jinaqa, kay jatun paraqa qallarisqanmantapacha, yaku ch'akiykunankamaqa uj wata kuraj jinapuni pasasqa. Chantapis nillantaj kayqa kasqanta tukuy kay pachapipuni, mana uj cheqallanpichu. Chay yaku tantakojqa mana yaku qocha jinallachu karqa manachayqa aswampuni.

Kaymanta wakin yachaysapa runakuna ninku yakoqa tukuy kay pacha junt'atapuni p'anpasqanta. Kaymanta sut'inchaspa uj yachaysapa runaqa nisqa: yakoqa tukuy kay pachaman junt'aykorqa, chay jatuchaj elefantekunapis yakupi wayt'aspa wañorqanku. **Munasqa uyarej** elefanteqa manachu jatun animal? Maychhikapunitaj yakoqa kanman karqa chay jatuchaj animalesta q'opata jina oqharinampajri? Chay jatuchaj animalesqa yakuwan jeq'eqaspa wañupusqanku, chayrayku kay pachamantaqa Tata Diosqa tukuy kaj chhikata chinkarparichisqa.

Runakunata chantá animalesta ima. Sichus yaku mana tukuyninmanchu junt'anman karqa chayqa?, runakunapis chantá animalespis chay jatuchaj orqokunaman ayqenkuman karqa. Chaypitaj salvakuyta atinkuman karqa, sichus ajina kanman karqa chayqa?, ichachus yarqhaywanñataj wañunkuman karqa. Chaywampis Diosmanta qhhelqasqa niwanchej yakoqa tukuynin kay pachatapuni junt'aykusqanta, chaytaj tukuy imatapuni p'anpaykorqa, nitaj ni imapis salvakorqachu. Chaymanta pachataj nin; wakin cheqakunapeqa manaña sach'akunapis kanñachu, chayraykutaj waj suyukunapeqa ch¡in pampalla kashanku,

chaykunapitaj mana sach'akuna kanchu nitaj yakutapis tariyta atisunmanchu, chaytataj ninku desierto nispa. Kunanqa mana chayllachu, chay para yakoqa

wakin cheqakunapi qhepakusqa chaytataj resinchej Mar nispa mana chayri mama qocha nispa. Wakinkuna ninku chay para yakoqa manchay qhasa, ila kasqanta, wakin cheqakunapeqa yakoqa chhullunkaman tukupusqa, chaymanta pachataj kunankama wakin cheqakunapi, chay mama qocha nisqapi chhullunka kallampuni, chay chhullunkataj jatuchaj orqokuna jinapuni kashan. kunankamapis

Chaymanta kallantaj kaypiwampis, jaqay Londres chay suyupi, ninku tarisqankuta chay jatun parapi jatuchaj animales wañujkunaj tullusninkuta, chaytataj manchaytapuni vendej kasqanku. Chay tullukunataqa tarinkuman kasqa ***tawa waranqa sojta pachajniyoj watasmanta*** jina.4.600 años, **Munasqa kawsaqe** kay tukuy imasqa reparachiwanchej chay jatun paraqa kasqantapuni, nitaj kaymanta iskayrayasunmanchu.

Kunanqa kaypi t'ukurillasunmantaj, chay palomata Noé qhawajta kachasqanmanta. Ñawpajta reparanchej chay palomaqa kutimusqa uj q'opata aparisqa chutunanpi. Chaytaj karqa nin olivo sach'aj laqhen. Imaraykupunitaj olivo sach'aj hojanta apamorqari? Olivo sach'aqa niyta munarqa sonqo tiyaykuy, Chayrayku chay palomaqa chay laqheta apamusqan niyta munarqa mana Tata Diosqa jasut'ishanñachu. Manaña paraqa kanñachu. Kunanqa pikunachus chay arcaman yaykorqanku chaykunaqa watejmanta jallp'aman kutirimunanku tiyan, imaynachus arcaman yaykusqanku jinallataj. Noépaj wawasnenqa imaynachus arcaman yaykorqanku jinallataj jallp'aman llojsimusqanku, chay niyta munan. Noéj wawasnenqa ñawpa runakuna imaynachus karqanku ajinallataj kasqankuta. Arca ukhupi kasqankoqa mana paykunata wajinaman tukuchisqachu.

Chaymanta qhepamantaj Noéqa waj p'isqotañataj kacharisqa, waikinkunaqa jalk'aqamari ninku. Chay jalk'amaritaj manaña kutimusqachu. Imaraykutaj manaña kutimorqachu? Kaypi reparanchej, payqa imatataj mikhunku, aychata ichari. Payqa ashkha wañusqa animalesta tariykusqa chayta mikhuspa manaña kutimorqachu. Kay jalk'amareqa tukuy imata mikhusqanrayku mana llimphupajchu qhawasqa karqa.

Palomataj llimphupaj qhawasqa karqa. Imarayku chayta aswan qhepaman qhawarisunchej. Munasqa kawsaqe qan yuyarikunkichu Noéqa ashkha

animalesta chay arcaman qhatiykusqanta chaykunamanta wakintaj llimphupaj qhawasqa animales karqanku, Wakinataj mana. Palomaqa uj kacha jina karqa (mensajera) chay qhepata palomaqa olivo sach'a hojata oqharisqa kutimorqa chay niyta munarqa yakoqa ch'akiykushasqantaña. **Ari munasqa kawsaqey** kunanqa kaykamallaña kachun, Diospa khuyakuynin orapi kusisqalla tiyarikushay